

Megoldókulcs

Modern héber nyelv C1

OLVASOTT SZÖVEG ÉRTÉSE

Elérhető pontszám: 20 pont
Elért pontszám: pont

*Olvassa el az alábbi szöveget, majd töltsse ki az ezt követő egyszeri választásos tesztfeladatot!
A lehetséges válaszokat a szövegben lévő információk alapján kell megadni!*

Minden helyes válasz 4 pontot ér.

מחלת הנפש היא מגבלה של החירות

הפילוסוף הגרמני עמנואל קאנט אשר התעניין בתקופה מסוימת של חייו בעניינים פסיכיאטריים (לפי החומר שבידינו, מתברר שהוא אף ידע לא מעט על המצבים האלה), טען שיש לפקפק ביכולתו של הרופא לפתור את כל בעיותיו של חולה הנפש. הוא אף סבר שאין זה כלל בתחומם של רופאים, שהרי להם אין עניין בשאלות ערכיות-פילוסופיות. מספרים שבוויכוח שהיה לו בזמנו עם הפקולטה לרפואה אמר קאנט, שיש להביא חולי נפש אל הפקולטה לפילוסופיה על מנת שהפילוסופים יכריעו אם חולי נפש אלה אחראים למעשיהם. קאנט קובע, שחולה נפש אינו יכול ליישם את חירותו כאדם, משום שמחלתו מונעת ממנו להחליט באופן חופשי על מעשיו ולכן אינו אחראי להם. מאחר שבעיית האחריות קשורה בבעיית החירות, הרי היא אינה בעיה לרופאים, אלא לפילוסופים. את בעיית החירות של חולה נפש יפענח הפילוסוף ולא הרופא, כך בערך טען קאנט.

והנה הופיע פסיכיאטר צרפתי פיליפ פינל (בצרפתית: Philippe Pinel) שאחז בדיוק בתפיסה זו, לפיה מחלת הנפש היא מגבלה של החירות. פינל ראה כדבר טבעי ביותר להעביר את עניין החולים מנועי החירות לרופאים, אף כי בתנאי שהרופאים יבינו את עניין מגבלת החירות כמו שהוא הבין אותה. זוהי כניסתה לראשונה של הערכיות לרפואה – ובמודע. ואכן, ברוח זו כתב פינל את ספר הלימוד הראשון בעולם בנושא הפסיכיאטריה. כרופא התייחס אל אנשים אלה לא כאל משוגעים (כפי שנהגו רבים לפני המהפכה הצרפתית), אלא כאל בני אדם בעלי זכויות וחובות, אשר באופן זמני מנועים הם מהזכויות ומהחובות של שאר האזרחים בני חורין, בגין מחלתם.

פינל שאף להחזיר אותם למצב בו יוכלו להיות בני חורין, ככל האדם, וניסה לעזור להם בזאת כרופא. בראותו בחולים לא "משוגעים-מצורעים", אלא בני אדם. אחרי המהפכה הצרפתית, מונה פינל למנהל בתי המחסה הגדולים לחולי רוח סלפטרייר (Salpêtrière) וביסֶטֶר שנוהלו עד אז כחלק ממערכת בתי הכלא. פינל הורה לנתק את האזיקים, שבהם נהגו לכבול את ידיהם של החולים, כלומר של המשוגעים. אומנם באותם הימים לא הועלו על המוקד כמו בימי הביניים, אבל חולים רבים היו כבולים באזיקים והיה צריך לנתק את האזיקים.

בהוראתו הפסיקו להכות את החולים ושמרו אותם בכוננות כפייה הומאניות. בעקבות הטיפול החולים היו יותר רגועים, שקטים והיגייניים. בנוסף, כמחצית מהחולים שוחררו לביתם בגלל שיפור ניכר במצבם. אגב, התמונה המפורסמת של פינל המנתק את אזיקי החולים מצויה בביה"ח סלפטרייר בפריז ומהווה עדות לאחד הגילויים החשובים של רוח האדם בהיסטוריה האנושית – במהפכה הצרפתית – בתפיסת האדם.

(מעובד על-פי: http://digitool.haifa.ac.il/exlibris/dtl/d3_1/apache_media/)

1. בשורה 2 כתוב "יש לפקפק ביכולתו של הרופא". למה הכוונה?

- א. לבטל את יכולתו
- ב. להסיר מעליו כל ספק
- ג. להטיל ספק ביכולתו
- ד. להסיר מעליו את החשד

2. למה קאנט הפנה את חולי הנפש אל הפילוסופים?

- א. כי הפילוסופים מסוגלים לטפל בבעיות רפואיות טוב יותר מהרופאים
- ב. כי הרופאים אינם מצליחים לטפל בחולי נפש
- ג. עצם היותו פילוסוף ולא רופא
- ד. כי בעייתם היא החירות והחירות היא תחום ששייכת לפילוסופים

3. במה הייתה החדשנות של פינל?

- א. בהיותו הפסיכיאטר הראשון שטען שחולי נפש זקוקים לפילוסופים
- ב. בשחרור חולי הנפש מהאזיקים
- ג. בהתייחסותו אל חולי הנפש כאל חולים ולא כאל משוגעים
- ד. בכתיבת ספרי רפואה

4. מהי חשיבותה של ניתוק המשוגעים מהאזיקים?

- א. מהווה עדות לאחד הגילויים החשובים של רוח האדם בהיסטוריה האנושית
- ב. העניק לחולים לאלתר שוויון זכויות וחובות כאחד בני החורין
- ג. גרם להעברת הטיפול בהם מהפילוסופיה אל הרופאים
- ד. נבע משינוי דרמטי בגישה אל הערכיות שברפואה

5. מהי הכותרת הנוספת שמתאימה ביותר לקטע?

- א. קאנט ופינל
- ב. שחרור חולי נפש
- ג. מושג החירות ומחלת הנפש
- ד. פילוסופיה ומושג הערכיות ברפואה

C1

NYELVTANI FELADATOK

Elérhető pontszám: 20 pont
Elért pontszám: pont

Az alábbi egyszeri választásos tesztben a megadott négy alakból válassza ki a mondatba illő szót vagy kifejezést, és karikázza be a megoldás betűjelét!

Minden helyes válasz 2 pontot ér.

1. הצבעתי בעד החוק, _____ איני מקבל את כל סעיפיו.

א. אים כי ב. על אף ג. הואיל ו ד. מכיוון ש

2. נכשלנו בבחינה שלוש פעמים, _____ אנו ממשיכים לנסות ולעבור אותה.

א. אף ב. אף על פי כן ג. חרף ד. למעשה

3. בעולם הקדום היו מענישים את העבריינים בעונשים גופניים: החל במכות ו _____ הריגה.

א. לבד מכך ב. נוסף לזאת ג. כלה ב ד. על אחת כמה וכמה

4. הם לומדים _____ הנאה, ולא כדי לעסוק במקצוע שהם לומדים אותו.

א. שמא ב. לבל ג. לשם ד. בניגוד ל

5. מדוע לחוקק חוק בעניין שהוא _____ פרטי?

א. כתוצאה מ ב. בזכות ג. בשל ד. לכאורה

6. _____ המחלוקת בעניין תנאי הפנסיה ההסכם היה נחתם מזמן.

א. ואילו ב. אלמלא ג. לפיכך ד. לו

7. אל תתגאה מדי בעבודתך _____ יקנאו בך חבריך.

א. לשם ב. בהשוואה ג. לבל ד. בשביל

8. _____ שני הצדדים מעוניינים בפשרה הוסרה התביעה ההדדית.

א. בגינה ב. אף על פי ש ג. מפאת ד. הואיל ו

9. לאחר שהמפעלים _____ לחובות כבדים מונה להם כונס נכסים.

א. נתקלו ב. חולצו ג. נקלעו ד. נחשפו

10. _____ שאתם מאחרים, אלא גם מפריעים למהלך ההרצאה.

א. לא זו בלבד ב. נוסף ג. לבד מכך ד. זאת ועוד

C1

ESSZÉ ÍRÁSA

Elérhető pontszám: 20 pont
Elért pontszám: pont

*Írjon 140-150 szóból álló esszét az alábbi témák egyikéről!
Karikázza be a választott címet! A feladathoz szótár **nem** használható.*

1. **אפשרות עבודה במדינות האיחוד האירופי – אפשרות עבודה בהונגריה.**
2. **יש האומרים שהקשרים החברתיים הנוצרים באינטרנט אינם אמיתיים, אינם יכולים להחליף תקשורת "פנים אל פנים", ובסופו של דבר האדם נותר בודד.**
3. **בימינו אנשים מוצאים את עצמם בתהליך של חיפוש עצמי. מדוע הם אורזים מזוודה ונוסעים לחפש את משמעות חייהם במזרח הרחוק?**

Lehetséges megoldások:

1. **אפשרות עבודה במדינות האיחוד האירופי – אפשרות עבודה בהונגריה.**
האפשרות לעבוד בהונגריה, שהיא חלק מהאיחוד האירופי, מציעה יתרונות רבים, אך גם דורשת הכנה והבנה של השוק המקומי והתנאים החוקיים.
אם אתה אזרח של מדינה החברה באיחוד האירופי, תהליך ההגעה לעבודה בהונגריה הוא יחסית פשוט. אין צורך באשרת עבודה, ואתה יכול להישאר ולעבוד במדינה ללא הגבלות על זמן השהייה. עם זאת, לאחר 90 יום יש להירשם במשרדי ההגירה המקומיים.
אזרחים שאינם חלק מהאיחוד האירופי צריכים להגיש בקשה לאשרת עבודה. תהליך זה יכול להיות מורכב יותר וכולל מציאת מעסיק מוכן לספק את המסמכים הדרושים לתמיכה בבקשה. כמו כן, תצטרך להוכיח שיש לך את הכישורים המתאימים ושאתה מועמד מוקדמים מקומיים הזכאים למשרה.
שוק העבודה בהונגריה מציע הזדמנויות רבות, במיוחד בתחומים כמו טכנולוגיה, הנדסה, תעשייה, ורפואה. הונגריה, ובמיוחד בודפשט, היא גם מרכז הולך וגדל עבור חברות רב-לאומיות, מה שמביא עמו הזדמנויות בעבודה בסביבה בינלאומית.

ידיעת השפה ההונגרית אינה תמיד הכרחית, במיוחד במשרות בינלאומיות, אך היא בהחלט יכולה להוות יתרון. עבור משרות מסוימות, ידיעת שפות זרות כמו אנגלית, גרמנית או צרפתית יכולה להיות חשובה יותר. הונגריה מקיימת חוקים מתקדמים להגנה על זכויות עובדים, כולל חופשות, תנאים סוציאליים, ושכר מינימום שנקבע על ידי הממשלה. יחד עם זאת, תנאי העבודה יכולים להשתנות בין ענפים שונים ויש לשים לב לתנאי החוזה לפני החתימה.

יוקר המחיה בהונגריה נמוך יחסית בהשוואה למדינות אחרות באיחוד האירופי, במיוחד במרכז ובמערב אירופה. בודפשט היא העיר הגדולה והמפותחת ביותר, עם שפע של שירותים ומתקנים, אך גם בערים קטנות יותר ישנם יתרונות, כמו עלות מחיה נמוכה יותר ואיכות חיים טובה.

עובדים בהונגריה מחויבים לשלם מיסים כחוק. מערכת המס בהונגריה כוללת מס הכנסה, דמי ביטוח לאומי ומיסים נוספים. חשוב להכיר את שיעורי המס והזכויות שלך כדי להימנע מהפתעות בלתי צפויות.

מציאת מקום מגורים בהונגריה יכולה להיות פשוטה יחסית, עם שוק דירות נגיש הן להשכרה והן לרכישה. תרבות האירוח ההונגרית יכולה להקל על ההתאקלמות, אך כדאי להיות מודעים להבדלי התרבות וללמוד על המסורות המקומיות.

סיכום: עבודה בהונגריה מציעה אפשרויות רבות, במיוחד אם אתה בא מנסיבות המאפשרות עבודה באיחוד האירופי. עם הכנה נכונה, התמקדות בכישורים הרלוונטיים, והבנת התנאים המשפטיים והתרבותיים, תוכל למצוא משרה שתתאים לצרכיך ולתחום ההתמחות שלך.

2. יש האומרים שהקשרים החברתיים הנוצרים באינטרנט אינם אמיתיים, אינם יכולים להחליף תקשורת "פנים אל פנים", ובסופו של דבר האדם נותר בודד.

הטענה שהקשרים החברתיים הנוצרים באינטרנט אינם אמיתיים ואינם יכולים להחליף תקשורת "פנים אל פנים" היא נושא שנדון רבות בעידן הדיגיטלי. תקשורת מקוונת מציעה יתרונות רבים כמו נגישות, מהירות, וגישה לקהילות רחבות ואנשים עם תחומי עניין משותפים מכל רחבי העולם. עם זאת, היא גם נושאת חסרונות כמו חוסר בביטוי גוף, טון דיבור, ואותנטיות שקיימים בתקשורת פנים אל פנים.

ביחסים מקוונים, קל יותר להישאר מאחורי מסך ולהימנע ממגע רגשי עמוק. האינטימיות האמיתית שיכולה להתפתח בין אנשים דורשת לעיתים קרובות מפגש פיזי, שבו הקשרים מתבססים על חוויות משותפות, מגע עין ומגע פיזי. הקשרים באינטרנט יכולים להיות קרובים, אך לעיתים חסר בהם המרכיב האנושי המלא שמביא תחושת חיבור עמוק יותר.

למרות הקשרים הרבים שניתן לנהל באינטרנט, אנשים רבים מדווחים על תחושת בידוד ובדידות. זו יכולה לנבוע מהעובדה שהתקשורת המקוונת לעיתים קרובות שטחית ואינה מספקת את העומק והחום האנושי שתקשורת פנים אל פנים מספקת.

אחת הטענות המרכזיות היא שתקשורת מקוונת אינה יכולה להיות תחליף מלא לתקשורת פנים אל פנים, אלא תוספת לה. כאשר אנשים מסתמכים אך ורק על תקשורת מקוונת ומזניחים מפגשים פנים אל פנים, הם עלולים להרגיש חוסר בחיבור אנושי אמיתי.

למרות החסרונות, ישנם גם מקרים בהם קשרים מקוונים יכולים להיות אמיתיים ועמוקים. אנשים שהכירו באינטרנט ומצאו מכנה משותף משמעותי יכולים לפתח קשרים חזקים שגם אם הם התחילו באינטרנט, יכולים להמשיך ולהתפתח גם במפגשים פיזיים.

כדי שהקשרים המקוונים יהיו בעלי ערך ויחזיקו מעמד, יש צורך במאמץ מודע לשמר ולהעמיק אותם, למשל על ידי מפגשים פנים אל פנים, אם אפשרי, ושיחות שמאפשרות הבנה מעמיקה יותר של הצדדים המעורבים. השילוב בין תקשורת מקוונת לפנים אל פנים יכול להציע את הטוב שבשני העולמות. לדוגמה, ניתן להתחיל קשר באינטרנט, אך בהמשך לשאוף לפגוש את האדם פנים אל פנים כדי להעמיק את הקשר. בנוסף, ניתן להשתמש בכלים המקוונים כדי לשמור על קשר עם אנשים רחוקים ולהעשיר את הקשרים הקיימים. בסופו של דבר, הקשרים המקוונים הם חלק בלתי נפרד מהעולם המודרני, והם יכולים להיות משמעותיים אם יודעים להשתמש בהם בצורה נכונה. אולם, חשוב לזכור שגם בעידן הדיגיטלי, מפגשים אישיים ותקשורת פנים אל פנים הם עדיין חיוניים לתחושת חיבור אנושי עמוק ואמיתי.

3. בימינו אנשים מוצאים את עצמם בתהליך של חיפוש עצמי. מדוע הם אורזים מזוודה ונוסעים לחפש את משמעות חייהם במזרח הרחוק?

החיפוש אחר משמעות חיים הוא תופעה אוניברסלית שמלווה את האדם לאורך ההיסטוריה. בשנים האחרונות, רבים מוצאים את עצמם נמשכים אל המזרח הרחוק כחלק ממסע אישי זה.

המזרח הרחוק, במיוחד מדינות כמו הודו, תאילנד ונפאל, מזוהות עם תורות רוחניות ותרגולים כמו מדיטציה, יוגה וז'ן. אנשים שמרגישים לחוצים מהחיים המודרניים במערב נמשכים למקומות אלה בחיפוש אחר שקט נפשי וכלים להתמודד עם הלחץ.

תרבות המערב פעמים רבות שמה דגש על הצלחה חומרית, תחרותיות והישגים חיצוניים. אנשים רבים מרגישים שהמרדף אחר עושר או מעמד חברתי לא מביא להם אושר אמיתי. המזרח, לעומת זאת, מציע פרספקטיבה שונה, המדגישה ערכים כמו פשטות, קבלה עצמית וחיבור לטבע.

במזרח הרחוק קיימות תורות פילוסופיות ורוחניות עתיקות, כמו בודהיזם, הינדואיזם וטאואיזם. אנשים רבים נמשכים ללמוד על תורות אלה ולעיתים אף מאמצים אותן כחלק מתפיסת עולמם. החיפוש אחר חוכמה עמוקה יותר מוביל אותם לאזורים בהם תורות אלה נולדו והתפתחו.

הסיפורים על אנשים ששינו את חייהם בעקבות מסע למזרח הרחוק הם רבים ומעוררי השראה. השהייה במנזר בודהיסטי, הליכה על שביל טיולים רוחני או השתתפות בסדנת מדיטציה יכולים להיות חוויות משנות חיים, שמעניקות לאנשים כלים חדשים להתמודדות עם אתגרים ויכולת לראות את חייהם מזווית חדשה.

במזרח הרחוק, רבים מוצאים קהילות של אנשים שמחפשים את אותן תשובות או שמתמודדים עם אותם אתגרים. תחושת השייכות והחיבור יכולה להיות גורם משמעותי במסע לחיפוש משמעות. המסע למזרח הרחוק יכול להיות גם הזדמנות להרפתקה, לחשיפה לתרבויות חדשות ולמפגשים עם אנשים שונים ומרתקים. עבור רבים, החיפוש אחר משמעות חיים כרוך גם בפתיחות לחוויות חדשות ולחיים מלאים יותר. המסע למזרח הרחוק לא נוגע רק בגיאוגרפיה, אלא גם בנפש. עבור חלק זהו חיפוש אחר תשובות לשאלות קיומיות, עבור אחרים זו דרך לברוח מהיומיום ולמצוא רגע של שקט, ואצל אחרים זהו תהליך של התפתחות אישית וחיפוש אחר עצמם.

C1

FORDÍTÁS HÉBERRŐL MAGYARRA

Elérhető pontszám: 20 pont
Elért pontszám: pont

Fordítsa le az alábbi szöveget magyar nyelvre! A feladathoz szótár használható.

לא הכל שחור: התחומים שדווקא זולים יותר בישראל

קשה להתווכח עם יוקר המחיה הגבוה בישראל, אך מסתבר שהמצב יכול להיות גרוע יותר. חיפשנו תחומים שבהם אנחנו דווקא זולים יותר בהשוואה למדינות אחרות - ואפילו מצאנו.

יוקר המחיה הישראלי הוא עובדה ידועה, וניכר בכמעט כל תחומי החיים: מביגוד ומוצרי מזון ועד מחירי הרכב וכמובן הדיור. גם ההשוואות הבינלאומיות שמדרגות את ערי העולם בהתאם ליוקר המחיה מספקות אישוש לתחושת הבטן: תל אביב, למשל, מדורגת שוב ושוב בראש טבלת הערים היקרות בעולם. בדירוג של חברת מֶרְקֶר מ-2014 לערים היקרות בעולם לתושבים זרים, התברגה תל אביב במקום 18 מתוך 211 ערים. אפילו הירידה המסוימת במדד המחירים לצרכן בשנה החולפת, לא הובילה להקלה משמעותית ביוקר המחיה הישראלי, בוודאי לא בפרמטרים קריטיים כמו נדל"ן.

אלא שמתברר שישנם כמה תחומים, שבהם ישראל מציעה דווקא מחירים נמוכים ותחרותיים, אפילו בהשוואה למדינות הידועות ביוקר המחיה הנמוך שלהן.

ככלל, ישראל מציעה מחירים תחרותיים מול המדינות שנבחנו בארבעה תחומים עיקריים: תחבורה ציבורית, טלקום (סלולר ואינטרנט), פירות וירקות וריבית שנתית על המשכנתא. בתחום הטלקום, המחירים הנמוכים נובעים מתחרות גבוהה יחסית בשוק האינטרנט כמו גם בשוק הסלולר. האחרון נפתח לתחרות בזכות הרפורמה שהוביל שר האוצר המיועד משה כחלון, עוד ב-2011, כשכיהן כשר התקשורת.

בתחום הפירות והירקות ישראל מציעה מחירים נמוכים יחסית, שכן היא לא מטילה מע"מ על פירות וירקות, מס שכן מוטל על מוצרים אלה בחו"ל, וכן מתבססת במידה רבה על תוצרת מקומית, ופחות על מוצרי יבוא. הריבית הנמוכה על המשכנתאות נובעת מריבית בנק ישראל הנמוכה בחודשים האחרונים: 0.1% בלבד.

(מעובד על-פי: <https://finance.walla.co.il/item/2848937>)

Nem minden fekete: azok a dolgok, amelyek Izraelben valóban olcsóbbak

Nehéz vitatkozni azzal, hogy Izraelben magasak a megélhetési költségek, de kiderül, hogy a helyzet még ennél is rosszabb lehet. Olyan területeket kerestünk, ahol valóban olcsóbbak vagyunk más országokhoz képest – és találtunk is.

Az, hogy Izraelben a megélhetési költségek magasak köztudott tény és az élet szinte minden területén megnyilvánul: a ruházattól és az élelmiszertermékektől az autóárakig és természetesen a lakhatásig. A megélhetési költségek alapján a világ városait rangsoroló nemzetközi összehasonlítások is a megérzéseinket igazolják: Tel-Aviv például újra és újra a világ legdrágább városait rangsoroló lista élén szerepel. A Mercer Vállalat felmérése szerint, a külföldi lakosok számára legdrágább városok 2014-es rangsorában Tel Aviv a 18. helyen végzett a 211 város közül. Még a fogyasztói árindex elmúlt évi bizonyos csökkenése sem vezetett számottevő könnyítéshez Izraelben a megélhetési költségekben, főleg nem olyan kritikus paraméterekben, mint az ingatlanok.

De kiderült, hogy Izrael számos területen alacsony és versenyképes árakat kínál, még az alacsony megélhetési költségeikről ismert országokhoz képest is.

Izrael általában négy fő területen kínál versenyképes árakat a tesztelt országokhoz képest: tömegközlekedés, telekommunikáció (mobil és internet), gyümölcsök és zöldségek, valamint a jelzáloghitel éves kamata. A távközlési szektorban az alacsony árak az internetpiacon és a mobilpiacon tapasztalható viszonylag erős versenynek tudhatók be. Ez utóbbi Mose Kahlon pénzügyminiszter-jelölt reformjának köszönhetően nyílt meg még 2011-ben, amikor kommunikációs miniszterként dolgozott.

A gyümölcsök és zöldségek terén Izrael viszonylag alacsony árakat kínál, mivel nincs ÁFA a gyümölcsökön és zöldségeken, amit viszont külföldön kivetnek ezekre a termékekre. Izraelben a gyümölcs- és zöldségfogyasztás nagyrészt a helyi termékeken alapul, és kevésbé az importtermékeken. A jelzáloghitelek alacsony kamata az Izraeli Nemzeti Bank elmúlt hónapokban tapasztalt alacsony kamatjaiból adódik: mindössze 0,1%.

C1**ÖSSZEFOGLALÓ FORDÍTÁS MAGYARRÓL HÉBERRE**

Elérhető pontszám: 20 pont
Elért pontszám: pont

Ismertesse héberül az alábbi szöveg tartalmát a megadott információs egységek alapján! Az információs egységek címét nem kell lefordítani. A feladathoz szótár használható.

Petach Tikva – az első, magyarok által alapított mosává

Petach Tikvát egy Révkomáromban született és Szombathelyen nevelkedett zsidó fiatalember, Jehosua Stampfer álmolta meg, talán még magyarországi otthonában.

Az ortodox családban született Stampfer mindössze tizenöt éves volt 1867-ben, a kiegyezés idején, amikor a magyar nemzet számára ismét biztosították a nemzeti függetlenséget. Ez a siker indította útjára két évvel később a fiatalembert, aki a zsidó korszellemnek megfelelően új, független zsidó hazát álmódott az ősei földjén, még Herzl Tivadar előtt. Hősünk alaposan elfáradt, gúnyája, bocskora jócskán megkopott a hét hónapos úton, amíg Szombathelyről Szerbián és a Balkán-félszigeten keresztül gyalog el nem érte Szaloniki kikötőjét, hogy ott hajóra szállva Szidónba érkezzen, ahonnan szintén gyalog folytatta útját először Cfatra, majd onnan Jeruzsálembe. Itt csatlakozott néhány magyar származású ultraortodox fiatalemberhez, akik Jeruzsálem falain túl, mezőgazdasági munkából élve képzeltek el az életüket. Először az Óvároson kívül, de Jeruzsálemhez közel próbáltak területet vásárolni, de a 19. század végén az Oszmán Birodalom nem igazán támogatta a zsidók földszerzését.

Végül némi szerencséivel, valamint a szintén magyar származású, 1875-ben Palesztinába kivándorló, dúsgazdag David Meir Gutmann hathatós anyagi támogatásával a Jarkon folyó mentén megvásároltak egy apró földterületet. Tehették ezt azért, mert az akkor még mocsaras, nádas terület keresztény arabok kezében volt, és egyébként a kutyának se kellett.

A pionírok 1878-ban megalapították az ország első mosaváját, mezőgazdasági települését, Petach Tikva néven. A település neve egy Tanach-idézetből származik: Hóseás 2,17. Az első telepesek a mocsarak lecsapolásával és mezőgazdasággal foglalkoztak; soraikat ritkította a

malária, valamint a környező arab településekről kiinduló rendszeres támadások. 1880 körül a zsidó telep rövid időre kiürült, úgy tűnt, a közeli Jehudban jobbak a feltételek letelepedésre, de végül a mocsarak lecsapolásának befejeztével ismét felélénkült az élet Petah Tikván.

Az alapítók közül, a fiatal Jehuda Rab volt az első, aki őrizte és védte Petach Tikvát a betörő araboktól, az ő nevéhez fűződik az első kút megásása is. Ma ez a kút a város központjában, az Alapítók terén látható.

A történetírók szerint Jehuda Rab volt az első, aki Petach Tikva földjeit szántatni kezdte, először csak kezdetleges ekével és a helyi soványka ökrökkel. Később David Regner, magyar származású agronómus Magyarországról hozatott ekéket, és Szíriából vásárolt erősebb ökröket a hatékonyabb termelés érdekében. A termések nagyon jók voltak, Jehuda Rab gazdasága sikeresen fejlődött. Községi ember lévén a tudását nem tartotta meg magának, szívügye volt a környék fejlesztése: Petach Tikva, Rison Lecion és Nesz Ciona földműveseit személyesen és cikkekben, könyvekben is oktatta.

(Sivan Erush: *Petach Tikva – Az első, magyarok által alapított mosává* című cikke alapján, <https://izraelinfo.com/2019/08/30/petah-tikva-az-első-magyarok-által-alapított-mosav/>)

1. Jehosua Stampfer élútja és kapcsolata Petach Tikvával

2. Petach Tikva megalapítása

3. Jehuda Rab személye

פתח תקווה – המושבה הראשונה שהוקמה על ידי הונגרים

1. Jehosua Stampfer élútja és kapcsolata Petach Tikvával

את פתח תקווה חלם צעיר יהודי בשם יהושע שטמפפר, אולי עוד כשהוא גר בביתו בהונגריה. הוא נולד ב-Szombathely וגדל ב-Révkomárom. שטמפפר, שנולד למשפחה אורתודוקסית, היה רק בן חמש עשרה בשנת 1867, בזמן הפשרה האוסטרו-הונגרית, כאשר העצמאות הלאומית הובטחה שוב לאומה ההונגרית. בעקבות הצלחה זו יצא לדרכו הצעיר כעבור שנתיים, אשר, בהתאם לרוח התקופה שהשפיעה גם על היהודים, חלם על מולדת יהודית חדשה ועצמאית על אדמת אבותיו, עוד לפני שבנימין זאב הרצל דיבר על זה. גיבורנו התעייף מאוד עד שהגיע רגלית מ-Szombathely לנמל סלוניקי

דרך סרביה וחצי האי הבלקני, שם עלה על ספינה והגיע לצידון. משם המשיך ללכת ברגל, תחילה לצפת, ואחר כך לירושלים. שם הוא הצטרף לכמה צעירים חרדים ממוצא הונגרי שראו את חייהם מעבר לחומות ירושלים, ורצו להתפרנס מעבודה חקלאית. בתחילה ניסו לקנות אדמות מחוץ לעיר העתיקה אך קרוב לירושלים, אבל בסוף המאה ה-19 האימפריה העות'מאנית לא ממש תמכה ברכישת קרקעות על ידי יהודים.

2. Petach Tikva megalapítása

לבסוף, עם קצת מזל, ובתמיכתו הכספית של דוד מאיר גוטמן, גם הוא היה ממוצא הונגרי, שעלה לארץ ישראל ב-1875, הם קנו חלקת אדמה קטנה לאורך נהר הירקון. הם יכלו לעשות זאת מכיוון שהאזור הביצות והאגמון עדיין היה בידי ערבים נוצרים, ואף אחד לא התעניין בשטח הזה. בשנת 1878 ייסדו החלוצים את המושבה הראשונה בארץ, יישוב חקלאי, בשם פתח תקווה. שמו של היישוב בא מתוך ציטוט מהתנ"ך: הושע ב, יז. המתיישבים הראשונים עסקו בניקוז הביצות ובחקלאות; שורותיהם דללו על ידי מלריה והתקפות קבועות מהיישובים הערביים שמסביב. בסביבות שנת 1880 התרוקן היישוב היהודי לזמן קצר, נראה היה שתנאי ההתיישבות טובים יותר ביהוד הסמוכה, אך לבסוף, לאחר ייבוש הביצות, שוב התחדשו החיים בפתח תקווה.

3. Jehuda Rab személye

בין המייסדים, יהודה רב הצעיר היה הראשון ששמר והגן על פתח תקווה מפני הערבים הפולשים, ומיוחסת לו גם חפירת הבאר הראשונה. כיום ניתן לראות את הבאר הזו במרכז העיר, בכיכר המייסדים. על פי ההיסטוריונים, יהודה רב היה הראשון שחרש את שדות פתח תקווה, בתחילה עם מחרשה ראשונית בלבד והשוורים הכחושים המקומיים. מאוחר יותר, דוד רגנר, אגרונום ממוצא הונגרי, הביא מחרשות מהונגריה וקנה שוורים חזקים יותר מסוריה לייצור יעיל יותר. היבולים היו טובים מאוד, המשק של יהודה רב התפתח בהצלחה. בהיותו איש ציבור, הוא לא שמר את הידע שלו לעצמו, הוא התייחס חשיבות רבה לפיתוח האזור: לימד את חקלאי פתח תקווה, ראשון לציון ונס ציונה באופן אישי ובמאמרים ובספרים.